

Kepan lausunto ympäristövaliokunnalle aiheesta VNS 1/2016 vp valtioneuvoston selonteko: Suomen kehityspolitiikka

Kepa on yli 300 suomalaisen kehitysyhteistyö- ja ympäristöjärjestön kattojärjestö. Kiitämme ympäristövaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen kehityspolitiikkaselonteosta.

Ilmasto kehityspolitiikan läpileikkaavana teemana

Pariisin ilmastopöytäkirja asettaa vahvat tavoitteet pitkän aikavälin ilmastotyölle ja ilmasto- ja kehitysrahoitukselle. Tavoitteet antavat yhdessä kestävä kehityksen Agenda 2030:n sitoumuksen kanssa selkeät suuntaviivat ilmaston ja kehityspolitiikan yhdistämiseen. Selonteossa sanotaan, että ”kaikessa toiminnassa tähdätään ilmastonmuutoksen hillintään, samoin kuin siihen sopeutumisen ja varautumisen tukemiseen”. Seuraavassa suosituksia siitä, kuinka tämä otetaan huomioon Suomen kehityspolitiikassa.

1. Ilmasto- ja kehitysrahoituksen tulee olla lisäistä suhteessa kehitysyhteistyömäärärahoihin.

Viime vaalikaudella Suomi korvamerkitsi päästöoikeuksista saatavat huutokauppatulot ilmasto- ja kehitysrahoitukseksi ja tästä Suomi keräsi kansainvälistä kiitosta innovatiivisten rahoituslähteiden edelläkävijänä. Kaikki päästökaupan huutokauppatulot tulee edelleen ohjata takaisin kansainväliseen ilmasto- ja kehitysrahoitukseen siltä osin kuin mahdollista – joko täysimääräisenä ja vähintään se osuus, jota ei voida EU-sääntöjen puitteissa antaa teollisuudelle. Suomen tulee raportoida, missä määrin ilmasto- ja kehitysrahoitus on uutta ja lisäistä suhteessa kehitysyhteistyömäärärahoihin.

2. Suomen pitää varmistaa, että vähintään puolet ilmasto- ja kehitysrahoituksesta menee sopeutumiseen.

Ilmastonmuutoksen hillintään liittyviin hankkeisiin, kuten aurinkopanelien rakentamiseen, on helpompaa saada ohjattua yksityistä rahoitusta, sillä ne sopivat paremmin yksityissektorin voitontavoittelun logiikkaan. Ilmastonmuutoksen sopeutumistoimiin, kuten tulvavallien rakentamiseen, on vaikeampaa saada yksityisiä investointeja ja siksi julkinen ilmasto- ja kehitysrahoitus sopeutumiseen on erityisen tärkeää. Kaikkein köyhimmät alueet ja ihmiset ovat usein myös kaikkein haavoittuvimpia ilmastonmuutoksen seurauksille. Ilmastonmuutoksen sopeutumistoimiin panostaminen tukee kehityspolitiikan tavoitteisiin pääsemistä, kuten köyhyyden poistamista ja ihmisoikeuksien toteutumista.

3. Suomen tulee tukea kehitysyhteistyössä ainoastaan vähähiilistä kehitystä.

Pariisin sopimuksen pitkän aikavälin tavoite vaatii, että hiilidioksidipäästöt tulee saada nolnaan viimeistään vuoteen 2050 mennessä. Tämän takaamiseksi kaikkien energia- ja maankäyttöhankkeiden kehitys- ja ympäristövaikutusten lisäksi tulee arvioida niiden ilmastovaikutukset ja Suomen tulee tukea ainoastaan vähäpäästöisiä kehitysyhteistyöhankkeita. Eduskunnan tulee pyytää tämän hallituskauden aikana riippumatonta arviota yksityisen sektorin tukimuotojen kehitys-, ihmisoikeus-, ympäristö-, ja ilmastovaikutuksista sekä toiminnan tuloksellisuudesta. Yritysvastuuta tulee edellyttää YK:n ihmisoikeuksia ja elinkeinoelämää koskevien periaatteiden mukaisesti.

4. Kehityspoliittisen johdonmukaisuuden takaamiseksi sekä Suomen omia että EU:n päästötavoitteita on kiristettävä.

Suomen/EU:n lyhyen ja keskipitkän aikavälin päästövähennystavoitteet eivät ole tällä hetkellä linjassa Pariisissa asetetun pitkän aikavälin tavoitteen kanssa, vaikka itse asiassa Suomen oman hallitusohjelman tavoitteet, esimerkiksi hiilen energiakäytöstä luopuminen, ovat EU:n tavoitteita kunnianhimoisempia. EU:n päästötavoitteiden kiristäminen olisikin Suomen etu ja kustannustehokas tapa toteuttaa Pariisin sopimuksen kanssa linjassa olevaa ilmastopoliittikkaa. Se antaisi myös Suomelle mahdollisuuksia hyötyä kestävien ratkaisujen tarjoamisesta.

Ilmastonmuutoksen seuraukset vaikuttavat eniten köyhimpien elämään, joten päästöjen vähentäminen on globaali oikeudenmukaisuuskysymys. Omien päästötavoitteiden kiristäminen kannustaa myös kehitysmaita näiden ilmastotyössä ja luo ratkaisuja, joita voidaan tarjota kehitysmailla. Osana Suomen kehityspoliittikkaa tulee tehdä arvio siitä, kuinka Suomen päästönvähennykset toteuttavat Pariisin sopimuksen pitkän aikavälin tavoitetta ja sitä kautta Suomen globaalia ilmastovastuuta.

Lisätiedot:

Jonas Biström

Asiantuntija, ilmasto-oikeudenmukaisuus

puh. 050 317 6686

jonas.bistrom@kepa.fi